

I. В. Фарінович, Х. В. Горбова

Національний університет "Львівська політехніка", м. Львів, Україна

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ "ОЩАДБАНК" В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ (ФОРСМАЖОРНИХ) ОБСТАВИН

Досліджено сучасні тенденції розвитку кредитної діяльності АТ "Ощадбанк". Висвітлено основні завдання аналізу кредитних операцій банку. Встановлено, що АТ "Ощадбанк" є стратегічно важливим банком з 100 % державним капіталом. Він є найбільшим банком за обсягом пасивів та активів. Клієнтами банку є представники мікро, малого та середнього бізнесу. З'ясовано, що Ощадбанк займає міцну позицію на фінансовому ринку не тільки серед ММСБ, але й серед корпоративних клієнтів. Проаналізовано фінансові показники банку і встановлено, що його фінансова ситуація є стабільною завдяки ефективній роботі інкасації, дистанційних каналів обслуговування, POS-терміналів тощо. Графічно відображено динаміку кредитного портфеля, який відображає його зростання навіть в часи війни. Проаналізувавши структуру кредитних операцій Ощадбанку, зроблено висновок, що кредитний портфель майже на 90 % сформований із кредитів юридичних осіб. Дослідження структури кредитів, наданих фізичним особам, дало змогу зробити висновок, що найбільшу частку серед таких кредитів становлять кредити з платіжними картками, а найменшу – споживчі кредити. З'ясовано, що більшу половину всіх кредитів становлять кредити з терміном надання більше одного року. З'ясовано, що найбільшу частку кредитів видано у національній валюті, а найменшу – у Євро. У процесі дослідження виявлено скорочення проблемної заборгованості АТ "Ощадбанк" шляхом реалізації заставного майна та прийняття такого майна на баланс банку. Проведене дослідження дало змогу дійти висновку, що банк навіть в часи війни має достатню ліквідність. Завдяки ефективному управлінню Ощадбанк наростив обсяг кредитного портфеля в умовах воєнного стану. Отже, кредитна діяльність ощадбанку під час війни не погіршилася, що сприяло розширенню нових видів кредитування бізнесу, особливо аграрного. Запропоновано напрями подальшого розвитку кредитної діяльності Ощадбанку: диверсифікація кредитного портфеля; впровадження нових комісійних продуктів; удосконалення системи управління кредитними ризиками; впровадження та розвиток цифрових продуктів; удосконалення інформаційних технологій; зменшення частки проблемних кредитів тощо.

Ключові слова: кредит; кредитний портфель; аналіз; Ощадбанк; кредитування.

Вступ / Introduction

За умов розвитку ринкової економіки головною формою кредиту є банківський. Досвід діяльності комерційних банків зарубіжних країн свідчить про те, що ефективне управління кредитною діяльністю впливає на збільшення розміру отриманого банком прибутку. Тому розроблення кредитної політики банківськими установами та шляхи її реалізації позитивно впливає на розвиток банківської діяльності загалом.

Під час формування кредитної політики банку враховують дві протилежні цілі: підвищити рівень прибутковості кредитної операції та знизити ризик за такою операцією. У всіх фінансових операціях, операції з високим ризиком приносять високі доходи. Тому збільшення відсоткової ставки за кредит може слугувати

платою за ризик і навпаки. Під час формування кредитного портфеля банк повинен дотримуватися загального принципу – поєднувати високоприбуткові та достатньо ризикові вкладення з менш прибутковими, але водночас й менш ризиковими напрямками кредитування, тобто здійснювати диверсифікацію кредитного ризику [2].

Саме тому ефективне управління кредитною діяльністю потребує детального, перманентного аналізу кредитних операцій банківської установи.

Об'єкт дослідження – процес аналізу та тенденцій розвитку кредитної діяльності АТ "Державний ощадний банк України".

Предмет дослідження – теоретичні аспекти аналізу кредитної діяльності у системі управління кредитним портфелем АТ "Державний ощадний банк України".

Мета роботи – дослідити кредитну діяльність бан-

Інформація про авторів:

Фарінович Ірина Володимирівна, канд. екон. наук, доцент, кафедра фінансів, обліку і аналізу.

Email: iryna.v.farynovych@lpnu.ua; <https://orcid.org/0000-0002-0467-8578>

Горбова Христина Володимирівна, канд. екон. наук, доцент, кафедра фінансів, обліку і аналізу.

Email: gorbova_kristina@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-7826-5728>

Цитування за ДСТУ: Фарінович І. В., Горбова Х. В. Тенденції розвитку кредитної діяльності АТ "Ощадбанк" в умовах надзвичайних (форсмажорних) обставин. Науковий вісник НЛТУ України. 2022, т. 32, № 5. С. 57–62.

Citation APA: Farynovych, I. V., & Gorbova, Kh. V. (2022). Trends in the development of credit activities of JSC "Oschadbank" before and during the war. *Scientific Bulletin of UNFU*, 32(5), 57–62. <https://doi.org/10.36930/40320508>

ку для ефективного управління його кредитним портфелем.

Для досягнення зазначеної мети визначено такі основні завдання дослідження: проаналізувати фінансові показники розвитку діяльності банку; дослідити тенденції розвитку кредитної діяльності банку; окреслити основні стратегічні напрями розвитку кредитної діяльності АТ "Державний ощадний банк України".

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання тенденцій розвитку банківського кредитування, управління кредитною діяльністю, кредитним портфелем та формування кредитної політики комерційного банку порушено у наукових працях таких учених, як: О. М. Крук, С. В. Степаненко, О. Г. Римар, П. І. Віблій, І. І. Лашик, В. В. Гоменюк та інші. Однак особливості розвитку кредитної діяльності банківських установ в умовах нестабільної економіко-політичної та воєнної ситуації недостатньо висвітлені.

Матеріали та методи дослідження. У процесі наукового дослідження використано спеціальні та загальнонаукові методи: спостереження, узагальнення, наукового пізнання (під час дослідження теоретичних основ кредитної політики комерційного банку); графічного аналізу (для наочного відображення тенденцій розвитку кредитної діяльності банку); структурного та динамічного аналізу (для дослідження фінансового стану та кредитних операцій АТ "Державний ощадний банк України").

Результати дослідження та їх обговорення / Research results and their discussion

У 2020 р. на розвиток економіки загалом та на банківський сектор зокрема негативно вплинула пандемія коронавірусної хвороби. Запроваджені карантинні обмеження для суб'єктів господарювання призвели до зниження їх ділової активності, ліквідності та обмежили їх економічні зв'язки між країнами. Відповідно це

вплинуло і на показники комерційних банків, що пов'язано з неякісним обслуговуванням кредитів. Банківські установи змушені були працювати за обмежених умов та пристосуватися до нових викликів. Це сприяло розвитку цифрових технологій у банківській діяльності.

Банківська система тільки почала оговтуватися після коронакризи, як у лютому 2022 р. розпочалася повномасштабна війна Росії проти України, яка призвела не тільки до політичної, але й до глибокої економічної кризи. Проте, досліджуючи діяльність банківських установ, зауважимо, що в таких умовах банки працюють безперебійно, мають високий запас ліквідності та продовжують кредитувати своїх клієнтів. Така ситуація зумовлена своєчасною реакцією НБУ та успішно проведеною реформою банківського сектору, яка розпочалася з 2015 року. Отже, банківські установи мали значний запас капіталу та ліквідності й були операційно та фінансово стійкими [9].

Подальше дослідження розвитку кредитної діяльності проведемо на прикладі АТ "Державний ощадний банк України", який є стратегічно важливим банком із 100 % державним капіталом. АТ "Ощадбанк" є універсальним банком, який слугує розширенню малого, середнього та мікробізнесу, а також займає міцну позицію за напрямом обслуговування корпоративного бізнесу [5]. Клієнтами банку впродовж 2019 р. стали 27800 представників мікро, малого та середнього бізнесу (ММСБ). Серед роботодавців України АТ "Ощадбанк" посідає сьоме місце [5].

Проаналізуємо фінансові показники Ощадбанку за 2019 – I кв. 2022 рр. (табл. 1). Згідно з даними цієї таблиці, відбулося зростання розміру кредитного портфеля у 2021 р. проти 2020 року. Кошти банків, а також депозити фізичних осіб мали тенденцію до зменшення у 2021 році. Така тенденція зумовлена поширенням коронавірусу, що спричинило економічну кризу.

Табл. 1. Фінансові показники АТ "Ощадбанк" за 2019 – I кв. 2022 рр. /
Financial indicators of JSC "Oschadbank" for 2019 – Q1 2022

Показник	Роки, млн грн				Темп приросту, %	
	2019	2020	2021	I кв. 2022	2020/2019 рр.	2021/2020 рр.
Розмір кредитного портфеля	65 168	63 226	74 754	75 363	-3	18
Резерви під кредитні ризики	-57 480	-26 021	-12 632	-13 872	-55	-51
Активи	250 487	235 716	236 888	235 912	-6	0
Ліквідні кошти	36 724	15 294	12 326	16 580	-58	-19
Власний капітал	19 195	21 986	21 924	21 762	15	0
Статутний капітал	49 473	49 473	49 473	49 473	0	0
Кошти банків	4 237	4 517	3 065	2 492	7	-32
Загальний обсяг внесків	198 809	184 886	188 933	191 650	-7	2
Депозити фіз. осіб	104 813	125 609	121 770	124 817	20	-3
Зобов'язання	231 292	213 730	214 964	214 149	-8	1
Чистий прибуток	277	2 832	1 109	244	922	-61

Джерело: авторська розробка на підставі джерела [4].

Однак, аналізуючи загальний обсяг внесків банку, треба зауважити про їх зростання у 2021 році. Аналізуючи прибуток Ощадбанку, спостерігаємо зменшення його суми у 2021 р. на 61 %. Отже, фінансові показники банку у 2021 р., порівняно із 2019-2020 рр., погіршилися. Незважаючи на воєнний стан у країні, у 2022 р. обсяг коштів фізичних осіб Ощадбанку в I півріччі становив 124 817 тис. грн, що на 13,5 млрд грн більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Така динаміка свідчить про довіру населення до Ощадбанку

пропри повномасштабну російську агресію. Наразі фінансова ситуація банку є стабільною завдяки ефективній роботі інкасації, дистанційних каналів обслуговування, POS-терміналів тощо [10].

У 2017 р. якість кредитного портфеля Ощадбанку погіршилася, тому НБУ докапіталізував банк на суму 48,9 млрд грн через ОВДП [5]. Кредитна діяльність є пріоритетною для банківських установ, від якої залежить отримання прибутку. Від проведення ефективної кредитної політики банку залежить його доходність та

конкурентоспроможність на фінансовому ринку. Саме тому кредитні операції, що є основним джерелом доходу банку, потребують детального аналізу.

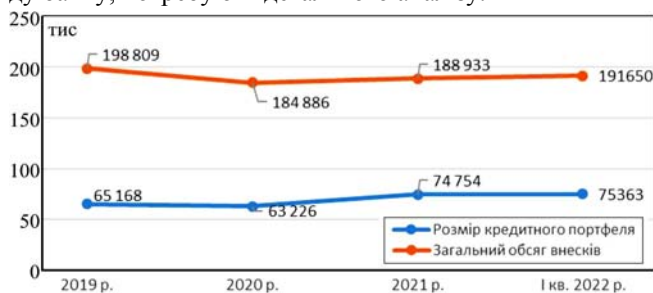

Рис. 1. Динаміка кредитного портфеля та обсягу внесків / Dynamics of the loan portfolio and the volume of contributions

У 2019 р. АТ "Ощадбанк" посів перше місце на фінансовому ринку пасивів корпоративних клієнтів. Упродовж року банк працював над розширенням клієнтської бази, залучаючи нових клієнтів (понад 500) з приватного сектору. Збільшення та диверсифікація клієнтської бази посприяли сформувати корпоративний кредитний портфель у сумі 52,4 млрд грн [5].

Незважаючи на воєнні дії, які розпочалися в лютому 2022 р., Ощадбанк продовжує ефективно працювати та кредитувати своїх клієнтів. Це підтверджується підписанням кредитних угод з кінця березня по червень 2022 р. на суму близько 5 млрд грн, що в 10 разів більше порівняно з попереднім роком. Ощадбанк також продовжує реалізацію програми "Доступні кредити 5-7-9 %" і цим самим підтримує бізнес, особливо аграрний [8].

Партнерські відносини Ощадбанку з JohnDeere, AGCO, Claas, KUHN, OSTCHEM RETAIL, Syngenta, Maschio-Gaspardo також сприяють фінансуванню аграрного бізнесу на вигідних умовах (кредитування в межах 5 млн грн без застави при закупівлі засобів захисту рослин та насіння) [10]. Завдяки спрощенню кредитування станом на квітень 2022 р. портфель агрокредитів перевищив 2,4 млрд грн. Зауважимо, що в 2021 р. обсяг агркредитів становив 4 млрд грн [11].

Структуру та динаміку кредитного портфеля АТ "Державний ощадний банк" відображено у табл. 2.

Табл. 2. Структура та динаміка кредитного портфеля АТ "Державний ощадний банк України" / Structure and dynamics of the loan portfolio of Joint Stock Company "State Savings Bank of Ukraine"

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
	2019	2020	9 міс. 2021		
Кредити клієнтам	62318412	60749810	70967941	-1568602	-3
Кредити юридичних осіб	54754034	51834833	58488768	-2919201	-5
% у структурі	88	85	82	-0,03	-3
Кредити фізичних осіб	7564378	8914977	12479173	1350599	18
% у структурі	12	15	18	0,03	25

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності АТ "Державний ощадний банк України" [5].

Згідно з даними табл. 2, велику частку (88-82 %) займають кредити юридичних осіб, однак упродовж досліджуваних років зростає частка кредитів фізичних осіб (від 12 % у 2019 р. до 18 % у 2021 р.). У динаміці

кредити клієнтів зменшилися у 2020 р., однак вони зросли у 2021 році.

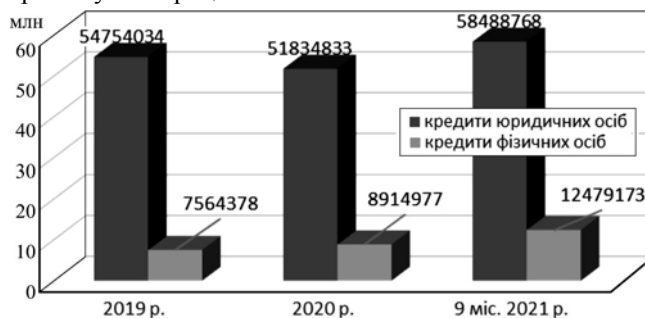

Рис. 2. Динаміка кредитів клієнтів АТ "Ощадбанк" / Dynamics of customer loans of JSC "Oschadbank"

АТ "Ощадбанк" став лідером за обсягами кредитування у роздрібному бізнесі. Упродовж 2019 р. банк зайняв третю частину фінансового ринку з видачі іпотечних кредитів та автокредитів. Позитивним показником для розвитку кредитування є активування кредитних карток на загальну кількість 6,1 млн. Ощадбанк досягнув високих результатів у кредитуванні ММСБ (мікро, малого та середнього бізнесу). Упродовж 2019 р. банком видано 3,2 тис. нових кредитів для ММСБ на загальну суму 4,3 млрд грн, а обсяг чистого кредитного портфеля ММСБ зріс на 1,6 млрд грн [5]. Отже, пасиви банку наприкінці 2019 р. збільшилися на 19,7 млрд грн завдяки залученню нових клієнтів.

Однак 2020 р. характеризується зменшенням розміру кредитного портфеля, що зумовлено коронакризою. У 2021 р. Ощадбанк наростив кредитний портфель за рахунок активного кредитування ММСБ та авторкредитування [5]. У 2022 р. в умовах воєнного стану Ощадбанк запустив програму підтримки релокації бізнесу, тобто кредитування як діючих, так і нових клієнтів, що вимушені переміщувати свій бізнес без зміни виду діяльності з інших регіонів через бойові дії.

Унаслідок таких подій, з початку 2022 р. кредитний портфель ММСБ АТ "Ощадбанк" зріс на 3,2 млрд грн і перевищив 12,5 млрд грн. Зростання кредитного портфеля банку зумовлено фінансуванням більше 1,4 тис. клієнтів ММСБ на суму 4 млрд грн [10].

Згідно з даними табл. 3, спостерігаємо зростання у динаміці сум автокредитів та інших споживчих кредитів на 23 % у 2020 р. порівняно із 2019 роком. Також у 2020 р. зростали кредити видані під іпотеку. Тенденція до зростання згаданих видів кредиту залишилася без змін у 2021 році. За підсумками 2021 р. Ощадбанком надано автокредитів на загальну суму 4 млрд грн, що є вдвічі більше за обсяг автокредитування 2020 року [14]. Досягненням банку є охоплення частки ринку через кеш-кредити та придбання автомобіля з пробігом. Такі види кредитів є активними й під час війни. Загалом за I півріччя 2021 р. АТ "Ощадбанк" наростив кредитний портфель фізичних осіб на 2 млрд грн, що майже втричі більше порівняно з аналогічним показником попереднього року [6].

У травні 2022 р. АТ "Ощадбанк" відновив автокредитування, що дало змогу видати 600 автокредитів на суму 300 млн грн [14]. Також із травня 2022 р. банк відновив карткове кредитування для своїх клієнтів. Розмір кредитної лінії становить в межах 15 тис. грн з терміном на 60 місяців [11]. Структуру кредитів, наданих фізичним особам, наведено у табл. 4.

Найбільшу частку серед кредитів, наданих фізичним особам, становили кредити із платіжними картками, а найменшу – інші споживчі кредити. АТ "Ощадбанк" активно співпрацює з урядом, місцевими органами влади для підвищення енергоефективності у країні та впровадження зелених технологій. З огляду на це, банком видано "тепліх" кредитів на загальну суму 4,3 млрд грн

(табл. 5). В умовах воєнного стану структура кредитів, наданих фізичним особам, не змінилася. Для фізичних осіб, які опинилися у скрутному становищі та не мають можливості оплачувати споживчі кредити, АТ "Ощадбанк" пропонує здійснити реструктуризацію такої заборгованості шляхом відтермінування платежів за кредитом або збільшення терміну користування кредитом [3].

Табл. 3. Динаміка кредитів АТ "Державний ощадний банк України" наданих фізичним особам / Dynamics of JSC "Oschadbank" loans granted to individuals

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
	2019	2020	9 міс. 2021		
Кредити з використанням платіжних карток	4 100 037	4 399 749	5 186 322	299 712	7
Автокредити	2 287 008	2 810 990	4 275 313	523 982	23
Іпотечні кредити	1 803 507	2 105 011	2 818 041	301 504	17
Споживчі кредити забезпечені	1 556 912	1 665 378	1 267 335	108 466	7
Інші споживчі кредити	1 134 525	1 399 976	1 908 131	265 451	23
Кредити фізичним особам	10 881 989	12 381 104	15 455 142	1 499 115	14
Резерви під очікувані кредитні збитки	(3 317 611)	(3 466 127)	(2 975 969)	(148 516)	4
Всього кредитів наданих фізичним особам	7 564 378	8 914 977	12 479 173	1 350 599	18

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності АТ "Державний ощадний банк України" [5].

Табл. 4. Структура кредитів наданих фізичним особам / Structure of loans granted to individuals

Показник	Роки, тис. грн			Структура, %		
	2019	2020	9 міс. 2021	2019 р.	2020 р.	9 міс. 2021 р.
Кредити з використанням платіжних карток	4 100 037	4 399 749	5 186 322	54	49	42
Автокредити	2 287 008	2 810 990	4 275 313	30	32	34
Іпотечні кредити	1 803 507	2 105 011	2 818 041	24	24	23
Споживчі кредити забезпечені	1 556 912	1 665 378	1 267 335	21	19	10
Інші споживчі кредити	1 134 525	1 399 976	1 908 131	15	16	15
Кредити фізичним особам, всього	10 881 989	12 381 104	15 455 142	144	139	124
Резерви під очікувані кредитні збитки	(3 317 611)	(3 466 127)	(2 975 969)	-44	-39	-24
Всього кредитів наданих фізичним особам	7 564 378	8 914 977	12 479 173	100	100	100

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності АТ "Державний ощадний банк України" [5].

Табл. 5. Структура кредитів АТ "Державний ощадний банк України" за терміном надання / Structure of JSC "Oschadbank" loans by the term of granting

Показник	Роки, тис. грн.			Структура, %		
	2018	2019	2020	2018 р.	2019 р.	2020 р.
до 1 місяця	1 995 330	2 594 268	969 553	3	4	2
1-3 місяців	4 727 434	4 309 883	1 125 839	7	7	2
3 міс.- 1 рік	14 340 433	15 395 724	12 472 985	21,2	24	20
1-5 років	38 258 914	33 627 860	40 631 455	56,6	52	64
більше 5 років	8 221 065	9 240 609	8 026 245	12,2	14	13
Всього	67 543 176	65 168 344	63 226 077	100	100	100

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності АТ "Державний ощадний банк України" [5].

Табл. 6. Структура кредитів у різних валютах / Structure of loans in different currencies

Показник	Роки, тис. грн			Структура, %		
	2018	2019	2020	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Кредити у гривні	38 096 867	39 095 305	38 257 014	56	60	61
Кредити у дол. США	22 636 996	17 304 771	13 922 249	34	27	22
Кредити у Євро	6 809 313	8 768 268	11 046 814	10	13	17
Всього кредитів	67 543 176	65 168 344	63 226 077	100	100	100

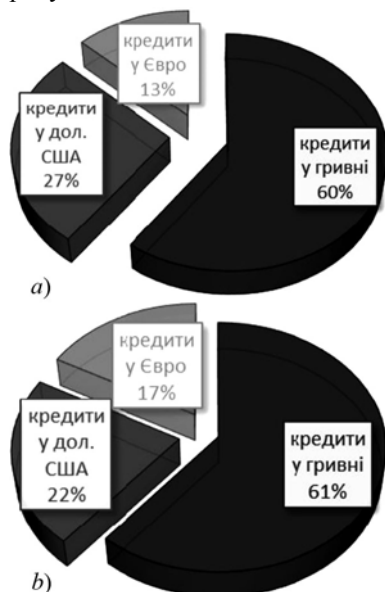
Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності АТ "Державний ощадний банк України" [5].

Більшу половину всіх кредитів становлять кредити з терміном надання від 1 до 5 років. Для зменшення кредитного ризику за такими кредитами банк здійснює ефективну кредитну політику, а саме: проводить ретельний аналіз перед видачею кредиту та під час його обслуговування, надає кредити, які відповідають платоспроможності позичальника, а також вимагає забезпечення (транспортні засоби, цілісно-майнові комплекси, обладнання, нерухоме майно та ін. Ефективна кредитна політика банку дала змогу скоротити обсяг неплатуючих кредитів у 2019 р. на 21 %.

З табл. 6 та рис. 3 спостерігаємо, що найбільшу частку кредитів видано у національній валюті, а найменшу – у Євро. Поясненням цієї тенденції є те, що в Україні проводиться політика "плаваючого валютного курсу". Враховуючи, що у 2014 р. курс долара виріс майже втричі, що й стало причиною зменшення частки валютних кредитів.

Незважаючи на те, що банківська система загалом та Ощадбанк зокрема пройшли перевірку фінансової стійкості під час війни, однак гострою проблемою залишається великий обсяг протермінованої заборгованості.

Це пов'язано з кредитами АР Крим й тими, що видані ще до 2014 року.

Рис. 3. Питома вага кредитів у різних валютах / Specific weight of loans in different currencies in: a) 2019 p. / 2019; b) 2020 p. / 2020

Позитивною роботою АТ "Ощадбанку" можна відзначити скорочення проблемної заборгованості впродовж досліджуваного періоду шляхом реалізації заставного майна та прийняття такого майна на баланс банку.

Враховуючи різні фактори впливу на розвиток економіки, банківські установи повинні вдосконалювати свою кредитну політику з урахуванням динамічних змін. Основними стратегічними напрямками розвитку кредитної діяльності АТ "Державний ощадний банк України" є:

- диверсифікація кредитного портфеля;
- впровадження нових комісійних продуктів;
- удосконалення системи управління кредитними ризиками;
- впровадження та розвиток цифрових продуктів;
- удосконалення інформаційних технологій;
- зменшення частки проблемних кредитів.

Для реалізації розвитку цифрового банкінгу пропонуємо впровадити єдину платформу кредитування ММСБ, що сприятиме зменшенню витрат на обслуговування. Також доцільним є розширення послуг з використанням цифрових технологій.

Обговорення результатів дослідження. Отже, кредитна діяльність Ощадбанку під час війни не погіршилася, що сприяло розширенню нових видів кредитування через грантові програми, в яких Ощадбанк виступає партнером та агентом [15]:

- мікрогрант для бізнесу від держави "єРобота";
- грант на створення або розвиток садівництва, ягідництва та виноградарства
- грант на створення або розвиток тепличного господарства
- грант на створення або розвиток переробних підприємств.

В умовах воєнного стану АТ "Ощадбанк" розпочав фінансування суб'єктів військово-промислового комплексу та впровадив програму портфельного страхування експортних кредитів у межах співпраці з Експортно-кредитним агентством [1].

Під час війни великий бізнес також потребує кредитування. За перші чотири місяці 2022 р. Ощадбанк профінансував пріоритетні галузі економіки, зокрема, підприємства нафтогазового, аграрного секторів, торгівлі

продуктами харчування на суму більш ніж на 5,7 млрд грн. Темпи кредитування великого бізнесу були найбільшими у квітні 2022 р. [10].

Частка кредитів фізичних осіб з кожним роком зростає. Найпопулярнішими видами кредитів є автокредити та інші споживчі кредити банку.

Схожими науковими працями є дослідження вчених, в яких розглядають питання аналізу кредитного портфеля банку. Зокрема, у науковій праці (2018) [7] зроблено висновок, що аналіз кредитного портфеля банку дає змогу сформувати збалансований кредитний портфель. Автори публікації (2021) [12] досліджували рівень кредитної активності, рівень дохідності кредитних портфелів, рівень ризикованості та частку непрацюючих кредитів, що дало змогу сформувати дієву модель оцінювання ефективності кредитного портфеля на основі перелічених показників. У науковій публікації (2020) [13] автори порушили питання програми дешевого кредитування для фізичних осіб підприємців за ставкою 5-7-9 %. Така державна програма кредитування малого та середнього бізнесу реалізується також через АТ "Ощадбанк" і під час воєнного стану, що сприяє їх розвитку та збільшенню кількості робочих місць.

Отже, за результатами виконаної роботи можна сформулювати такі наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження – запропоновано напрями удосконалення кредитної діяльності банку.

Практична значущість результатів дослідження – науково-практичні результати можуть використовувати банківські установи для подальшого планування і прогнозування фінансових показників, зокрема і кредитних ресурсів.

Висновки / Conclusions

Досліджуючи діяльність АТ "Державний ощадний банк України" дійшли висновку, що банк є стратегічно важливим банком з 100 % державним капіталом. Він є найбільшим банком за обсягом пасивів та має високий рівень ліквідності. Клієнтами банку є представники мікро, малого та середнього бізнесу. Ощадбанк займає міцну позицію на фінансовому ринку не тільки серед ММСБ, але й серед корпоративних клієнтів. Аналіз кредитних операцій Ощадбанку дав змогу зробити висновок, що кредитний портфель майже на 90 % сформований із кредитів юридичних осіб. Незважаючи на воєнний стан у країні, Ощадбанк досягнув високих результатів у кредитуванні ММСБ (мікро, малого та середнього бізнесу), особливо аграрного бізнесу. Завдяки ефективному управлінню та високій ліквідності Ощадбанк не тільки зберіг, але й наростив обсяг кредитного портфеля в умовах воєнного стану.

References

1. About bank. Official website of the Oschadbank. <https://www.oschadbank.ua/about>
2. Burlaienko, T. I. (2016). Peculiarities of bank and credit portfolio management. *V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv*, 14, 744–748. Retrieved from: <https://global-national.in.ua/archive/14-2016/218.pdf>
3. Credit restructuring. Official website of the Oschadbank. Retrieved from: <https://www.oschadbank.ua/credit/restrukturizacia>
4. Financial results of JSC "Oschadbank". Retrieved from: <https://minfin.com.ua/ua/company/oschadbank/rating>

5. Financial statements JSC "Oschadbank". Official website of the Oschadbank. Retrieved from: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist>
6. Finclub. (2021). The credits portfolio of Oschadbank exceeded UAH 13 billion. Retrieved from: <https://finclub.net/ua/news/kredytnyi-portfel-oshchadbanku-pe-revyschchiv-13-mlrd-hm.html>
7. Kruk, O. M. (2018) Analysis of the loan portfolio of a commercial bank. *Business Inform*, № 10, 309–314. Retrieved from: https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-10_0-pages-309_314.pdf
8. Makovei, Yu. (2022). Myths and truth about obtaining agricultural loans during the war. Retrieved from: <https://kurkul.com/spetsproekty/1333-mifi-ta-pravda-pro-otrimannya-agrokreditiv-pid-chas-viyni>
9. National Bank of Ukraine. Official website of the National Bank of Ukraine. Financial Stability Report. (2022). Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FS
10. Naumov, S. (2022). Since the beginning of the year, Oschadbank has lent 4 billion UAH to small and medium-sized businesses. Retrieved from: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/oshchadbank-pracyuye-ta-pidtrimuye-biznes-pid-chas-viyni-v-ukrajini-interv-yu-z-golovoyu-pravlinnya-50246534.html>
11. State banks of Ukraine in wartime conditions: from customer support to financing the countrys reconstruction (2022). National Institute for Strategic Studies. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/derzhavni-banky-ukrayiny-v-umovakh-viyni-vid-pidtrymky-kliientiv-do>
12. Stepanenko, S. V., Rymar, O. G., & Gulyuk, O. I. (2021). Methods of improving the banks loan portfolio management in modern conditions. *Efektivna ekonomika*, 3. Retrieved from: https://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/90.pdf
13. Viblyi, P. I., Laschuk, I. I., & Khomenyuk, V. V. (2020) The first results of the government state program "Affordable loans 5-7-9 %". Strategies and innovations: current management practices: materials of the 5th International Scientific and Practical Conference, 135–137. Retrieved from: <https://donnuet.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/donnuet-zbirnyk-tez-mnpk-2020.pdf>
14. Within three months of the resumption of auto lending, Oschadbank issued more than 600 such loans (2022). New JSC "Oschadbank". Retrieved from: <https://www.oschadbank.ua/news/protogom-troh-misaciv-z-vidnovlenna-avtokredituvanna-osadbank-vidav-ponad-600-takih-pozik>
15. Zhulanova, Yu. (2022). Crediting to farmers from the Oschadbank in the conditions of martial law. Retrieved from: <https://superagronom.com/cards/kredituvannya-agrarijiv-vid-oshchadbanku-v-umova-id22871>

I. V. Farynovych, Kh. V. Gorbova

Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF CREDIT ACTIVITIES OF JSC "OSCHADBANK" BEFORE AND DURING THE WAR

The article examines the current trends in the development of credit activities of JSC "Oschadbank". The main tasks of analyzing the bank's credit operations are highlighted. JSC "Oschadbank" is a strategically important bank with 100 % state capital. It is the largest bank in terms of liabilities and assets. The bank clients are representatives of micro, small and medium-sized businesses. The bank occupies a strong position in the financial market not only among of micro, small and medium-sized businesses, but also among corporate clients. Having analysed the financial indicators of the bank, we have revealed that its financial situation is stable due to the efficient operation of collection, remote service channels, POS terminals, etc. Moreover, we have found that the credit portfolio of the bank grows even during the war. Analysis of the structure of credit operations of the bank enables concluding that almost 90 % of the credit portfolio is formed from loans of legal entities. The study of the structure of loans granted to individuals enables assuming that the largest share among such loans is made up of loans with payment cards, and the smallest one – consumer loans. More than half of all loans are loans with a term of more than one year. The largest share of loans is found to be issued in national currency, and the smallest one – in Euro. In the course of the research, we revealed that the problem debt of JSC "Oschadbank" was reduced by selling the pledged property and accepting such property on the balance sheet of the bank. The conducted research allowed us to conclude that the bank has sufficient liquidity even in times of war. Thanks to effective management, the savings bank increased the volume of its loan portfolio under martial law conditions. Thus, the lending activity of the bank did not deteriorate during the war, which contributed to the expansion of new types of business lending, especially agricultural ones. Directions for the further development of the savings credit activity of the bank are proposed to be as follows: diversification of the credit portfolio; introduction of new commission products; improvement of the credit risk management system; introduction and development of digital products; improvement of information technologies; reduction of the share of problem loans.

Keywords: credit; credit portfolio; analysis; JSC "Oschadbank"; crediting.